

СИЛАБУС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

ХВОРОБИ НАСІННЄВОГО ТА ПОСАДКОВОГО МАТЕРІАЛУ

спеціальність	202 «Захист і карантин рослин»	обов'язковість дисципліни	вибіркова
освітня програма	захист і карантин рослин	факультет	агрономії та захисту рослин
освітній рівень	перший (бакалаврський)	кафедра	зоології, ентомології, фітопатології, інтегрованого захисту і карантину рослин ім. Б. М. Литвинова

ВИКЛАДАЧ

Жукова Любов Володимирівна

Вища освіта – спеціальність захист рослин
Науковий ступень - кандидат сільськогосподарських наук 06.01.11 Фітопатологія
Вчене звання - доцент кафедри фітопатології
Досвід роботи – більше 11 років
Показники професійної активності з тематики курсу:

- авторка більше 16 методичних публікацій;
- співавторка 2-х патентів на корисну модель;
- учасниця наукових і методичних конференцій.

телефон	0983444893	електронна пошта	lubov.zukova.2017@gmail.com	дистанційна підтримка	Moodle
---------	------------	------------------	-----------------------------	-----------------------	--------

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНЮ КОМПОНЕНТУ (ДИСЦИПЛІНУ)

Мета	формування у здобувачів професійних знань щодо будови бактерій, патологічного процесу рослин, ролі факторів різної природи у їх появі та розвитку, у з'ясуванні чинників, які стримують поширення збудників і спричинюваних ними хвороб
Формат	лекції, практичні заняття, самостійна робота, індивідуальні завдання
Деталізація результатів навчання і форм їх контролю	- вивчити діагностичні ознаки найбільш поширених та небезпечних збудників хвороб рослин, що спричиняють патологію насіннєвого матеріалу (ЗК1, ЗК2, ЗК3, ЗК6, ФК1, ФК5, ПРН2, ПРН6)/ самостійна робота - оволодіти основними методиками діагностики хвороб насіннєвого та посадкового матеріалу (ЗК1, ЗК2, ЗК3, ЗК8, ФК8, ФК9, ПРН6, ПРН7)/ індивідуальні завдання з аналізу літературних джерел - вивчити основні методи профілактики та захисту рослин від збудників хвороб насіннєвого та посадкового матеріалу (ЗК1, ЗК2, ЗК3, ЗК8, ЗК9, ФК1, ФК7, ФК8, СК5, ПРН6, ПРН7, ПРН16) / індивідуальні практичні завдання
Обсяг і форми контролю	3 кредити ECTS (90 годин): 12 годин лекції, 18 годин практичні, 60 годин самостійна робота; модульний контроль (3 модулі); підсумковий контроль – диференційований залік.
Вимоги викладача	вчасне виконання завдань, активність
Умови зарахування	згідно з навчальним планом

ВІДПОВІДНІСТЬ СТАНДАРТУ ОСВІТИ І ОСВІТНІЙ ПРОГРАМІ

Компетенції	ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК3. Знання і розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК6. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій для професійної діяльності. ЗК8. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). ЗК9. Здатність приймати обґрунтовані рішення. ФК.1. Здатність проводити фітосанітарну діагностику хвороб рослин, комах, кліщів, нематод, гризунів та бур'янів за сучасними принципами і методами. ФК.5. Здатність розробляти і застосовувати технології захисту рослин на об'єктах сільськогосподарського та іншого призначення. ФК.7. Здатність здійснювати фітосанітарний моніторинг щодо виявлення, ідентифікації та визначення особливостей біології та екології шкідливих організмів в Україні та відповідно до угод СОТ, СФЗ, європейських вимог. ФК.8. Здатність застосовувати агротехнічні, біологічні, організаційно-господарські методи для довгострокового регулювання розвитку та поширення шкідливих організмів до господарсько невідчутного	Програмні результати навчання	ПРН2. Розуміти причинно-наслідкові зв'язки розвитку господарств сільськогосподарського призначення усіх форм власності та використовувати в професійній діяльності фахівця з захисту і карантину рослин. ПРН6. Коректно використовувати доцільні методи спостереження, опису, ідентифікації, класифікації, культивування об'єктів агробіоценозів та підтримання їх стабільності для збереження природного різноманіття. ПРН7. Скласти технологічні карти для організації заходів із захисту рослин. ПРН16. Знати основні історичні етапи розвитку предметної області.
-------------	--	-------------------------------	---

рівня на основі прогнозу, економічних порогів шкідливості, ефективності дії корисних організмів, енергоощадних та природоохоронних технологій, які забезпечують надійний захист рослин і екологічну безпеку довкілля.

СТРУКТУРА ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ (ДИСЦИПЛІНИ)

Модуль 1. Методи експертизи насіннєвого та посадкового матеріалу сільськогосподарських культур

Лекція 1.	Біологічний метод діагностики хвороб насіння. Анатомічний метод виявлення патогенів у насіння. Метод аналізу зародка.	Практичне заняття 1 (ПЗ 1)	Загальні правила роботи в фітопатологічній лабораторії	Самостійна робота	На основі аналітичного огляду джерел літератури аргументовано викласти своє бачення з питань існуючих методів діагностики хвороб насіннєвого матеріалу.
Лекція 2.	Серологічний метод діагностики хвороб насіння. Метод полімеразної ланцюгової реакції для діагностування хвороб насіння.	ПЗ 2	Обладнання фітопатологічної лабораторії. Підготовка робочого місця до проведення досліджень		Люмінесцентний метод діагностики інфекції насіння.

Модуль 2. Хвороби насіннєвого матеріалу зернових, зернобобових та технічних культур

Лекція 3.	Хвороби насіння зернових та зернобобових культур	ПЗ 3	Особливості фітопатологічної експертизи насіння зернових, зернобобових культур і злакових трав.	Самостійна робота	Анатомічні, фізіологічні та біохімічні зміни у хворому насінні.
Лекція 4.	Хвороби насіння цукрових буряків, соняшнику, ріпака, льону, конопель	ПЗ 4	Особливості фітопатологічної експертизи насіння. Фітопатологічні норми якості насіння.		Фітопатологічні норми якості насіння зернових та зернобобових культур. Обмеження розвитку патогенів насіння під час його зберігання. Виробництво високоякісного насіння технічних культур.

Модуль 3. Хвороби насіннєвого матеріалу овочевих культур

Лекція 5.	Хвороби насіння капусти, томата, баклажана.	ПЗ 5	Патоморфологічні і патобіохімічні зміни в насінні овочевих культур.	Самостійна робота	Хвороби насіння капусти, помідор, баклажана, перцю, цибулі, часнику, моркви, огірка, кавуна, дині.
Лекція 6.	Хвороби насіння перцю, цибулі, часнику.	ПЗ 6	Особливості фітопатологічної експертизи насіннєвого матеріалу.		
		ПЗ 7	Фітопатологічні норми якості насіння овочевих культур.		
		ПЗ 8	Заходи з обмеження розвитку хвороб насіння овочевих культур.		
		ПЗ 9	Хвороби насіння моркви, огірка, кавуна дині.		

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА ТА МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ

Література	1. ДСТУ 4138-2002. Насіння сільськогосподарських культур. Методи визначення якості. Вид. офіц. Київ: Держспоживстандарт України, 2003. 173 с. 2. Горяінова В. В., Станкевич С. В., Батова О. М., Жукова Л. В. Загальна фітопатологія: навч. посібник. Житомир: ПП «Рута», 2023. 380 с. 3. Жукова Л. В., Станкевич С. В., Туренко В. П., Горяінова В. В., Батова О. М. Патологія насіння сільськогосподарських культур: навч. посіб. Житомир: ПП «Рута», 2023. 292 с. 4. Станкевич С. В., Забродіна І. В., Васильєва Ю. В. та ін. Моніторинг шкідників і хвороб сільськогосподарських культур: навч. посіб. Харків: ФОП Бровін О. В., 2020. 624 с. 5. Станкевич С.В., Жукова Л.В., Горяінова В.В., Кабанець В.В. Хвороби насіннєвого матеріалу сільськогосподарських культур: навч. посіб. Харків: Біотехкнига, 2025. 176 с. 6. Туренко В.П., Станкевич С.В., Забродіна І.В., Горяінова В.В., Жукова Л.В., Кабанець В.В., Олейніков Є.С., Кошеляєва Я.В. Комплексні системи захисту сільськогосподарських культур від хвороб. Харків: Біотехкнига. 2025. 406 с.	Методичне забезпечення	1. Піковський М.Й. Кирик М.М. Діагностика хвороб насіння грибною етіологією та ідентифікація їх збудників: Методичні рекомендації для студентів із спеціальності 8.130104 – "Захист рослин". Київ: Вид. центр НАУ, 2005. 22 с. 2. Жукова Л. В., Батова О. М. Патологія насіння сільськогосподарських культур. Методичні рекомендації до практичних занять і самостійної роботи для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 202 «Захист і карантин рослин». Харків: ДБТУ, 2023. 38 с.
------------	--	------------------------	---

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ (електронне посилання на положення)

СИСТЕМА		БАЛИ	ДІЯЛЬНІСТЬ, ЩО ОЦІНЮЄТЬСЯ
Підсумкове оцінювання	100 бальна ECTS (стандартна)	до 50	50% від усередненої оцінки за модулі
		до 50	підсумкове тестування
Модульне оцінювання	100 бальна сумарна	до 50	відповіді на тестові питання
		до 20	усні відповіді на лабораторно-практичних заняттях
		до 30	результат засвоєння блоку самостійної роботи

НОРМИ АКАДЕМІЧНОЇ ЕТИКИ ТА ДОБРОЧЕСНОСТІ

Всі учасники освітнього процесу (в тому числі здобувачі освіти) повинні дотримуватися кодексу академічної доброчесності та вимог, які прописані у положенні «Про академічну доброчесність учасників освітнього процесу ДБТУ»: виявляти дисциплінованість, вихованість, поважати гідність один одного, проявляти доброзичливість, чесність, відповідальність.